Problemrettet veiledning i gruppe

Denne øvelsen er laget på grunnlag av en tankemodell om veiledning. Det er ingen metode. Forsøk å finne fram til tankene øvelsen bygger på og diskuter hvor allmenngyldige de er.

Veiledningen dreier seg om ett reelt, konkret problem, presentert av en i gruppen. Problemet skal behandles slik denne personen opplever det i sin situasjon. Det er ikke et allment problem som skal diskuteres, men en person som skal veiledes om et bestemt problem.

Prosedyren er gitt nedenfor. Det er bedre om dere følger prosedyren for mye enn for lite. Dere bør i felles- skap hjelpe til med dette og akseptere at gruppelederen utøver sterk styring.

Ordet skal gå fra person til person med solen hvis ikke annet er angitt. Enhver kan si «pass» om ønskelig når turen kommer til vedkommende. Det er ikke anledning til å gripe ordet utenom tur, med mindre det er snakk om korte, oppklarende spørsmål.

Lederen kan velge å kommentere prosessen etter hver fase. Vi anbefaler at lederen venter med å gjøre det før hun/han har trening med å lede øvelsen. Det kan lett føre til at konsentrasjonen om øvelsen blir borte.

Dere skal oppsummere erfaringene og opplevelsene etterpå med tanke på veiledning i sin alminnelighet. Ta med deg de erfaringene og de refleksjonene du gjør deg til denne samtalen, de skal ikke diskuteres
underveis.

Fase 1: Presentasjon
Hver deltaker presenterer kortfattet et konkret problem fra egen arbeidssituasjon. Ikke finn på et problem som i et rollespill, men presenter et yrkesmessig problem du står oppe i og som du faktisk kunne tenke deg å få snakket om.

Dersom det er nødvendig å pålegge de øvrige deltakerne taushetsplikt, orienterer du om det.

Fase 2: Problemvalg
Hver deltaker forteller etter tur hvilket (hvem sitt) problem, presentert i Fase 1, de ønsker å gå nærmere inn på. Gruppen bestemmer hvilket problem som skal tas opp.

Fase 3: Redegjørelse for problemet
«Probleminnehaveren» redegjør nærmere for problemet. Det er ikke anledning for de andre å stille spørsmål i denne fasen.

Fase 4: Avklaring av problemet og situasjonen
Gjennom spørsmål og svar skal dere nå prøve å sette dere inn i og forstå hva problemet går ut på.

Etter tur stiller hver enkelt spørsmål, og «innehaveren» svarer etter hvert.
Eks på spørsmål: Hvordan har denne situasjonen oppstått? Hvilke personer er involvert? For hvem er dette et problem? Hva består problemet i? . . . osv.

Gruppen kan ta flere runder inntil situasjonen/problemet er avklart.

Fasen avsluttes med at hver enkelt formulerer (skriftlig) hvordan vedkommende oppfatter problemet. Formuleringene leses opp etter tur. Probleminnehaver kommenterer til slutt.

Fase 5 Egne løsningsforslag
Probleminnehaveren» redegjør (uten innblanding) for hva hun/han selv vil gjøre med problemet.
Gruppeleder noterer «innehaverens» egne løsningsforslag på et stort ark. «Innehaveren» skal godkjenne det som skrives.

Fase 6: Råd
Etter tur får hver enkelt i gruppen anledning til å komme med ett råd. Ta gjerne flere runder. Ikke kommenter eller diskuter andres råd. «Probleminnehaveren» skal selv heller ikke ta stilling til rådene som blir gitt.
Gruppelederen noterer rådene på arket etter hvert, under punktene fra Fase 5. Den som gir rådet, skal selv formulere det som skrives ned.

Fase 7: Evaluering av råd
«Probleminnehaveren» går igjennom listen med råd og merker av med minus de rådene som er uaktuelle, og med pluss de som er virkelig gode råd. Det er ikke nødvendig å kommentere alle rådene som er gitt. Ingen innblanding fra de andre deltakerne!

Eksempler på klargjørende spørsmål
Spørsmål til ettertanke, spørsmål som ansvarliggjør, spørsmål som ikke kan svares med ja eller nei, spørsmål som gir deg viktig informasjon om hva andre tenker, hvordan forhold vurderes

Skjer dette ofte?
Har du overveiet dette lenge?
Hvilke fordeler/ ulemper ser du i situasjonen?
Kan du komme med noen eksempler?
Har du tenkt noen alternativer?
Hva kan du gjøre nå?
Hvilke fordeler/ulemper ser du i situasjonen?
Har du vurdert/forkastet/prøvd alternativer?
Hva gjør du/ gjorde for å takle situasjonen?
Hva er mønstret i dette?
Hvordan skulle du ønske at situasjonene var /resultatet ble?
Hvem/ hva har påvirket deg?
I hvilke situasjoner forekommer dette?
Hvilke konsekvenser for det for deg/andre?
Hva vil skje hvis du…?
Hva hindrer deg i å …?
Hva ville du trenge for å …?
Har det hendt at …?
Hvordan begrunner du du dette – for deg deg selv / for andre?

Er dette noe du kan anbefale for andre?
Hvilken betydning har dette for deg/andre
Hva ønsker du å gjøre nå?
Hva ønsker du å gjøre annerledes?
Når vil du ta første skritt?
Hvordan, konkret?
Hvordan vet du det?
Har du spurt andre, har de sagt detr?
Hvem, Hva Hvordan, ?
Skjer dette aldri? Alltid? Alle? Ingen?
Hvorfor er det bedre? Bedre enn hva? Bedre for hvem?
Har du sett/hørt andre som mestrer dette? Hva gjør de?